

HØRINGSNOTAT

Kontor/afdeling

Center for vedvarende energi

Dato

20. september 2021/rev. 24. september 2021

J nr. 2020 - 9930

/MDKR/AGTP

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om projektering og anlæg af en energi i Nordsøen

1. Baggrund og indhold

Med Klimaaftale for energi og industri mv. af 22. juni 2020 (KEI20) blev det besluttet at etablere to energiøer. Den ene energiø placeres i Nordsøen med en kapacitet på mindst 3 GW med plads til 10 GW på sigt, mens Bornholm udgør den anden energiø, som skal have en kapacitet på 2 GW havvind tilkoblet.

Med Tillæg til klimaaftale om energi og industri af 22. juni 2020 vedr. Ejerskab og konstruktion af energiøer mv. af 4. februar 2021 besluttede aftalekredsen, at energiøen i Nordsøen skal ejes via et delt ejerskab mellem staten som majoritetsejer og én eller flere private aktører. Samtidig blev det besluttet, at bl.a. selskabskonstruktionen skal analyseres yderligere og med input fra en markedsdialog med private aktører. Aftaleparterne besluttede også, at energiøen i Nordsøen konstrueres som en inddæmmet ø. Energiøen i Nordsøen er et udviklingsprojekt i en hidtil uset skala og med et langt tidsperspektiv.

Lovforslagets formål er skabe rammerne for udmøntning af de politiske aftaler om energiøen i Nordsøen. Lovforslaget udgør det retlige grundlag for det videre arbejde med projektering og anlæg af energiøen. Lovforslag indeholder ikke regulering vedrørende de havvindmølleparker, der siden vil skulle tilkobles, eller anlæg af energiøen på Bornholm.

Lovforslagets hovedelementer består af dels en bred bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren, der forventes anvendt til at afholde udbud, og dels hjemmel til at meddele tilladelse til anlæg af energiøen i Nordsøen.

Lovforslaget vil desuden tilvejebringe en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om tilladelser, vilkår og påbud på naturbeskyttelsesområdet til opfyldelse af direktiver og beslutninger fra EU.

Lovforslaget rummer afskæring af klageadgangen på naturbeskyttelsesområdet, fordi det vurderes hensigtsmæssigt henset til stadiet i projektet, og det gælder navnlig tilladelsen til at anlægge energiøen.

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

2. Ekstern høring

Høringsudkast til forslag til lov om projektering og anlæg af en energiløsning i Nordsøen har været i ekstern høring i perioden fra 1. juli til 18. august 2021. Der er modtaget i alt 12 eksterne høringssvar.

Følgende 2 høringssvar har angivet, at de ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslaget:

- Forbrugerrådet Tænk
- Københavns Erhvervsakademi (KEA)

Følgende 10 parter har afgivet bemærkninger til udkastet til lovforslaget:

- Dansk Energi
- Dansk Industri
- Danmarks Naturfredningsforening
- Jakob Ramlau Eriksen (på vegne borgere og fagfolk)
- Rambøll
- Rådet for Grøn Omstilling
- VindØ Konsortiet
- Wind Denmark
- WWF
- Ørsted

Høringsnotatet er opdelt i konkrete emner, som høringssvarene især har berørt (1-9). I det følgende gennemgås de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar, og der afgives bemærkninger hertil (i kursiv).

Høringssvarene er alene gengivet i hovedtræk. De fulde høringssvar kan findes på Høringsportalen.

De konkrete emner, som høringssvarene især har berørt, udgør følgende:

1	<i>Afskæring af klageadgang</i>	3
2	<i>Klima-, energi, og forsyningsministerens bemyndigelse i lovforslaget og lovforslagets rækkevidde</i>	5
3	<i>Energiens fysiske udformning</i>	6
4	<i>Kompetencefordeling på miljøområdet</i>	8
5	<i>Natur-, miljø- og samfundsforhold</i>	9
6	<i>Klimamæssige konsekvenser</i>	11
7	<i>Ejerskab/rollerne mellem staten og private parter</i>	13

8	<i>Omkostninger med det forberedende arbejde og gebyrer</i>	14
9	<i>Verdensmål</i>	15

Såfremt høringssvaret giver anledning til ændringer i lovforslaget, vil det fremgå af Klima-, Energi- og Forsynings-ministeriets bemærkninger.

Overordnet har høringssvarene givet anledning til følgende ændringer af lovforslaget:

- (1) indarbejdelse af FN's verdensmål nr.14 (Livet i havet) i de almindelige bemærkninger,
- (2) mindre præciseringer i gebyrbestemmelsen (nu § 16) på linje med praksis inden for andre vedvarende energi-projekter samt
- (3) reduktion i beskrivelser af udbud og eksempler på konstruktion af energigøden henset til private aktørers bekymring for, om bemærkningerne uforvarende kom til at definere projektet frem for, at tilbudsgiverne definerer deres bud herpå i et kommende udbud.

Ud over de ændringer, som høringssvarene har givet anledning til, er der foretaget redaktionelle og lovtekniske ændringer. Det gælder lovforslagets bemærkninger, men også i lovteksten, hvor det bl.a. kan fremhæves, at §§ 1 og 2 er slået sammen i § 1, tilladelsesregimet er udfoldet i tre bestemmelser (§§3-5) og bestemmelsen om gebyrer er flyttet (nu § 16), hvilket har ændret rækkefølgen.

Høringen viser bred opbakning fra erhvervslivet og NGO'er til projektet med at realisere energigøden i Nordsøen. Høringssvarene er overvejende positive over for lovforslaget, idet NGO'er dog udtaler kritik af afskæring af klageadgangen.

3. Bemærkninger til konkrete emner

1 Afskæring af klageadgang

Dansk Energi, Dansk Industri, VindØ Konsortiet og Wind Denmark er positivt indstillede over for forslagens afskæring af klageadgangen henset til fremdrift og tidsplanen for projektets realisering.

Dansk Energi deler her bekymring om eventuelle forsinkelser som følge af klagesagsbehandling hos en administrativ myndighed og er derfor positivt indstillede over for afskæring af klageadgang.

Dansk Energi, Dansk Industri (DI) og VindØ Konsortiet henviser i den forbindelse til, at retssikkerheden er sikret ved adgang til domstolsprøvelse.

Wind Denmark fremhæver, at rammerne for klageadgang skaber en agil tilladelsesproces.

VindØ Konsortiet anbefaler, at bestemmelserne i lovforslagets §§ 11-13 (nu §§ 10-12) udvides, så klageadgangen også begrænses for andet end tilladelser og afgørelser efter lovforslaget samt visse tilladelser efter råstof- og museumsloven. Her henvises til eksempelvis tilladelser til landanlæg, der skal benyttes alene i forbindelse med etableringen og/eller driften af energiøen. VindØ Konsortiet anfører, at projektets fremdrift vil kunne blive væsentligt kompromitteret i strid med formålet bag lovforslagets afskæring af klageadgang og aftalekredsens ønske om at etablere energiøen inden udgangen af 2033 uden sådan supplerende begrænsning af klageadgangen.

WWF Verdensnaturfonden (WWF) og Danmarks Naturfredningsforening (DN) udtrykker derimod modstand mod afskæring af klageadgang.

DN appellerer til, at beslutningen genovervejes og anfører, at klageadgang burde være i alles interesse, da der som bekendt kun kan klages over retlige forhold, og DN ser det også som et generelt demokratisk problem, hvis man fratager diverse interessenter muligheden for at klage. DN foreslår eksempelvis, at man i stedet kunne tildele projektet en form for særstatus i samfundets interesse og beslutte at fremskynde behandling af eventuelle klager, der måtte komme. DN henviser også til, hvordan ordentlig og reel inddragelse af særlige interessenter undervejs kan begrænse antallet af eventuelle klager.

WWF finder, at det er i strid med Aarhuskonventionen at sætte klageretten ud af drift. WWF kan ikke se en salig begrundelse for at klageadgangen afskæres og efterspørger derfor en begrundelse herfor.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig bekymringen fra DN og WWF i forhold til afskæringen af klageadgangen. Afskæring af klageadgang i lovforslagets §§ 10-12 (tidligere §§ 11-13) er fundet nødvendig af hensyn til projektets fremdrift. Således er anlægget af energiøen en forudsætning for det videre arbejde med etablering af havvind og andre afgørende projektdele. Hertil kommer, at anlægget af energiøen i Nordsøen er underlagt særlige vejrmæssige begrænsninger ift. anlægsarbejdet, som nødvendiggør en stram tidsplan for at opnå ambitionen om udbygningen af havvind og grøn omstilling hurtigst muligt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig samtidig VindØ Konsortiets bekymring. Lovforslaget afskærer klageadgangen på de områder, hvor det ind til videre har været muligt at identificere fordele herved i relation til at styrke sikkerheden for nødvendig fremdrift. Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderet,

ring, at lovforslagets bestemmelser om afskæring af klageadgang balancerer hensynet til tidsplanen uden at gå videre end højst nødvendigt for projektets nuværende stadie. Der henvises desuden til lovens anvendelsesområde, der er begrænset til projektering og anlæg af en inddæmmet ø (energiøen), der placeres i den eksklusive økonomiske zone i Nordsøen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at der ved lovforslagets § 13 (tidligere § 14) fortsat er mulighed for at klage til domstolene over tilladelser og afgørelser efter lovforslaget. Det fremgår endvidere af lovforslagets § 13, stk.2, at domstolene skal sørge for, at sagsomkostningerne forbundet med sagen ikke bliver uoverkommeligt høje. Adgangen til at indbringe sagen for domstolene vil omfatte den berørte offentlighed med tilstrækkelig interesse, hvilket også omfatter ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse. Lovforslaget afskærer dermed ikke kredsen af klageberettigede ift., hvem der er klageberettigede i det administrative klagesystem. Med lovforslagets sikres der således en adgang til at klage over tilladelser og afgørelser i medfør af lovforslaget, som ikke vil pålægge f.eks. miljøorganiseringer mv. større omkostninger. Lovbemærkningerne redegør for, hvordan Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at lovforslaget overholder Århus-konventionen.

2 Klima-, energi, og forsyningsministerens bemyndigelse i lovforslaget og lovforslagets rækkevidde

Dansk Energi og Ørsted finder det positivt, at lovforsaget rummer brede bemyndigelser.

Tilsvarende finder VindØ Konsortiet det hensigtsmæssigt med en bred og fleksibel rammelov for projekteringen.

Wind Denmark bakker op om den brede bemyndigelse i lovforslagets §3 (nu § 2 red.) under henvisning til, at den foruden de direkte afledte aktiviteter også giver mulighed for, at aktiviteter, som ikke er direkte forbundet med energiøen, som f.eks. identifikation af egnede sandressourcer, også kan iværksættes.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

For så vidt angår myndighedskompetence henviser Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til sine bemærkninger under emne 4: Kompetencefordeling på miljøområdet. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer tilfredsheden med lovforslagets karakter af en bemyndigelseslov. Det var netop Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at en bemyndigelseslov, der tager højde for projektering, var bedst egnet til at imødekomme reguleringsbehovene. Lovforslaget er i øvrigt nøje afstemt med tilstødende lovgivning for dels at undgå modstrid imellem lovforslaget og tilstødende lovgivning og dels at undgå overlappende regulering. Hensynet til

mitigering af forsinkelser og hensynet til tidplanen ligger Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet på sinde, som det også fremgår af bemærkningerne under emne 1: Afskæring af klageadgang.

3 Energiøens fysiske udformning

Jakob Ramlau Eriksen opfordrer til, at fundamentet til energiøen kan bygges af genbrugte platforme fra olieindustrien frem for en inddæmmet ø og udtaler kritik af grundlaget for valget af en inddæmmet ø. Jakob Ramlau Eriksen udtrykker også bekymring for ekstreme bølgelaster.

WWF udtaler, at grundlaget for at vælge en inddæmmet ø frem for en platform er mangelfuldt. WWF undrer sig over, at man ikke har medtaget yderligere faktorer i sammenligningen af de to løsninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Konstruktionstypen inddæmmet ø er lagt fast i den politiske aftale af 4. februar 2021, og det findes relevant for lovforslagets sigte, at det foreslår at lovfæste, at projektering og anlæg som en inddæmmet ø vil udgøre de overordnede rammer for konstruktion af energiøen i Nordsøen.

For så vidt angår miljømæssige konsekvenser, henviser Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til, hvordan der vil blive foretaget grundig miljøvurdering af den valgte løsning. Supplerende vil et kommende udbud, hvor vinder tildeles partnerskabskontrakt og entreprisekontrakt, også kunne rumme tildelingskriterier, der sikrer varetagelsen af interesserne i miljø, biodiversitet og bæredygtighed og overensstemmelsen med forudsætningerne for den politiske aftale.

Der er ikke på nuværende tidspunkt taget endeligt stilling til materialer eller koncept til brug for konstruktionen af en inddæmmet ø. Det vil være op til den vindende byder at identificere den optimale løsning til etablering af øen. Det udelukker ikke genbrug af udtjente boreplatforme, hvor tilbuddet lever op til bestemmelsen om en inddæmmet ø og er konditionsmæssigt, men det skal understreges, at genbrug af boreplatforme ikke må gå på kompromis med deres evt. miljøpåvirkninger.

For så vidt angår ekstreme bølgelaster er det normal praksis, at offshore-anlæg dimensioneres for de ekstreme meteorologiske og vandstandsmæssige forekomster, der er risiko for kan opstå som følge af klimaforandringer.

Rambøll bemærker, at såfremt centrale beslutninger, som f.eks. øens størrelse, forventes truffet efter udbud er igangsat, vil det efter deres opfattelse ikke medføre en optimal udnyttelse af de private aktørers kompetencer og ressourcer.

Ørsted støtter definitionen af en inddæmmede ø som "et kunstig anlagt anlæg", da tillægsaftalen af 4. februar 2021 ikke nærmere definerer, hvordan den inddæmmede ø skal konstrueres. Ørsted mener, at design og konstruktion af den inddæmmede ø, herunder materialevalg, ikke bør defineres nærmere i loven, men af byderne i udbudsprocessen.

VindØ Konsortiet finder det uhensigtsmæssigt, at lovbemærkningernes konkrete beskrivelse af energiøen kan blive opfattet som en ydre ramme for, hvordan øen skal se ud. VindØ konsortiet opfordrer til, at forhold omkring øens størrelse, indretning og faciliteter ikke begrænses i lovforslaget, men fastsættes så fleksibelt som muligt. Forhold skal frit kunne afklares med de private aktører i forbindelse med markedsdialog og om nødvendigt fastlægges nærmere i udbuddets kravspecifikationen. VindØ konsortiet anbefaler derfor, at lovforslaget "renses" for de meget præcise beskrivelser af energiøens størrelse m.v., der i stedet kan erstattes med en mere generel beskrivelse.

Ørsted mener, at størrelsen af energiøen i Nordsøen vil have betydning for private investorers muligheder for etablering af areal til innovation og kommercielle aktiviteter, og Ørsted finder også, at henvisningen til energiøens størrelse bør udgå.

Wind Denmark er fortalere for, at lovforslaget udvides til at omfatte indholdet i en kommende innovationszone, f.eks. til PtX-anlæg.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Det er ikke hensigten med lovforslaget at definere design og konstruktion af den inddæmmede ø, herunder materialevalg. Beskrivelserne af mulige forhold omkring øens størrelse, indretning og faciliteter var tiltænkt eksemplificering for at illustrere projektet og omfanget af den brede bemyndigelse, men var ikke tiltænkt at prædefinere, hvad tilbudsgiverne skal konkurrere om i udbuddet. For at understøtte den rette læsning er henvisningerne flere steder fjernet. Herefter er der i de økonomiske konsekvenser en kort beskrivelse heraf med henblik på at understøtte den beregning, som nødvendigvis skal indgå i lovforslaget.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bekræfter, at rammerne for øens størrelse og anvendelse af en innovationszone ikke vil blive fastlagt med lovforslaget, men i udbudsmaterialet for det udbud, som lovforslaget vil bemyndige ministeren til at gennemføre. Forligskredsens bag klimaaftalen har den 1. september 2021 indgået en udbudsforberedende delaftale, hvorefter byderne skal have mulighed for at foreslå et ekstra areal på øen, som kan nyttiggøres til kommercielle og innovative formål inden for rammerne af ejerskabsmodellen med henblik på at aktivere markedets kommercielle, industrielle og tekniske kompetencer samt sikre mulighed for aktivering af stordriftsfordele i konstruktionsfasen.

Da lovforslaget indeholder en bestemmelse om meddelelse af anlægstilladelse, er det nødvendigt at beskrive, hvad hjemlen vil dække over. For at imødekomme indvendingerne er der dog foretaget mindre tekstnære rettelser i lovforslaget, således at beskrivelser, der ikke er nødvendige, og som kunne opfattes dikterende, er udgået.

DN og Rådet for Grøn Omstilling opfordrer til, at PtX-anlæg placeres på fastlandet ad hensyn til udnyttelse af overskudsvarme. Begge bemærker, at størrelsen af energiøen derfor bør dimensioneres efter, at PtX-anlæg ikke ligger på energiøen. DN tilføjer, at det vil være billigere samt en fordel for naturen i havet.

Jakob Ramlau Eriksen mener, at det er fornuftigt at bruge genbrugsvarme fra transformerstationen til at udvinde brint mm.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Indledningsvist bemærkes det, at lovforslaget ikke regulerer eller på anden vis angår udnyttelse af overskudsvarme eller PtX-anlæg, for selvom det kan indgå i realiseringen af energiø-projektet, vil det ikke være formålstjenligt for projektet og et kommende udbuds afvikling at regulere det ved lovforslaget, ligesom det i projektets udvikling ville være for tidligt. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker derfor, at en beslutning om og rammerne for sådanne faciliteter ikke fastlægges med lovforslaget.

Hverken lovforslaget eller udbudsmaterialet vil tage stilling til, om PtX-anlæg bør placeres på energiøen eller andre steder. Med de aftalte rammer for udbuddet af den inddæmmede ø vil PtX-anlæg være i konkurrence med andre potentielle brugere af øen om at leje sig ind i på et areal tiltænkt kommercielle og innovative aktiviteter.

4 Kompetencefordeling på miljøområdet

DI finder det positivt, at lovforslaget samler ansvaret for de fleste myndighedsgodkendelser og placerer det hos klima-, energi- og forsyningsministeren. DI henviser til klima-, energi- og forsyningsministerens rolle i henhold til VE-direktivet og fremhæver, hvordan det er væsentligt, at kklima-, energi- og forsyningsministeren sikrer en god koordinering af de nødvendige undersøgelser og godkendelser med henblik på at sikre mod unødige ophold og ventetid i myndighedsbehandlingen.

Dansk Energi ser det også som positivt, at kklima-, Eenergi- og Forsyningsministeren kan understøtte fremdriften i projekteringen af energiøen bl.a. gennem indhenting af tilladelser til indvinding af sand.

DN undres derimod over, at beslutningskompetence vedrørende visse miljøspørgsmål rykkes fra miljøministeren til klima-, energi- og forsyningsministeren. DN efterspørger i den forbindelse en god begrundelse herfor.

Tilsvarende undres WWF over, at beslutningskompetencen vedrørende miljøspørgsmål placeres hos klima-, energi- og forsyningsministeren. Her henviser WWF til, hvordan det samme gælder kompetencen til at fastsætte regler med henblik på at gennemføre eller anvende internationale og EU-forordninger, direktiver og beslutninger om naturbeskyttelse i lovforslagets § 6. WWF finder det ikke godt-gjort, at man rykker VVM-beføjelsen fra Miljøministeriet til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, og WWF efterspørger derfor en begrundelse herfor.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet understreger, at ministeren ikke ved lovforslaget vil overtage miljøkompetencen fra miljømyndighederne. Det vil alene være i relation til strategisk miljøvurdering og miljøkonsekvensvurdering (VVM) samt efter fugle- og habitatdirektivet, at kompetencen vil være forankret hos klima-, energi- og forsyningsministeren. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker hertil, at lovforslaget dermed ikke vil føre til, at der i videre omfang end for andre projekter på havet overføres kompetencer fra Miljøministeriet til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet for så vidt angår miljøspørgsmål. I dag er klima-, energi- og forsyningsministeren (delegeret til Energistyrelsen) således VVM-myndighed for en lang række projekter på havet, herunder f.eks. havvindmølleprojekter. VVM-kompetencen for energiøen følger dermed den samme fremgangsmåde som det havvindmølleprojekt, der skal tilkobles energiøen, hvorved der sikres en sammenhængende sagsbehandling i forbindelse med miljøvurderingerne. Det er også forventningen, at VVM-kompetencen i medfør af lovforslaget, på samme vis som for havvindmølleprojekterne, vil blive delegeret fra klima-, energi-, og forsyningsministeren til Energistyrelsen. Lovforslaget vil endvidere ikke ændre på, at kompetencen til at give tilladelse til råstofindvinding fortsat ligger hos Miljøministeriet (delegeret til Miljøstyrelsen).

5 Natur-, miljø- og samfundsforhold

Jakob Ramlau Eriksen mener at genbrug af boreplatforme frem for anlæg af en inddæmning har flere miljømæssige fordele.

Dansk Energi opfordrer til at samfundsvigtigheden af energiøen indgår i en vurdering af, hvorvidt dispensation fra naturbeskyttelsesloven kan foretages.

DN henstiller til, at afgravning af sand, medfølgende tab af havbund samt mulig ændring i hydrologien beskrives ordentligt i en kommende miljøundersøgelse. DN

understreger i den sammenhæng, at et menneskeskabt rev sådan et sted er at betragte som et fremmedelement i den havbundstype, som også kan blive 'stoppested' for potentielt invasive arter.

DN understreger vigtigheden af, at trinvis udbygning fra 3 GW ikke betyder, at man laver en miljøvurdering af en 3 GW park, hvis hele projektets økonomi og relevans afhænger af at man i fremtiden vil udvide til 10 GW.

DN og WWF finder begge, at en strategisk miljøvurdering og miljøkonsekvensvurdering (VVM) bør indbefatte hele projektets omfang og udbygning til 10 GW fra start.

WWF finder det bekymrende at lovforslagets § 4 ikke indeholder krav om overholdelse af miljøstandarder. WWF anfører, at miljøvurdering og –hensyn bør indgå som et centralt led i godkendelsesprocessen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret sig DN's bemærkninger vedrørende tab af havbund og ændring af hydrologi mv. Miljøvurderingen af planen for energigøen i Nordsøen vil vurdere den forventede påvirkning på havbunden og hydrologien på et overordnet niveau. Efter det konkrete ø-projekt er udformet, vil påvirkningen af havbunden og hydrologien fra dette konkrete projekt vurderes i en miljøkonsekvensrapport.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet gør opmærksom på, at Energistyrelsen har påbegyndt arbejdet med at gennemføre en miljøvurdering af planen for Energiø Nordsøen, og at der medio september 2021 har været gennemført en offentlig høring om indkaldelse idéer og forslag til den kommende miljøvurderingen af planen for Energiø Nordsøen. Denne indkaldelse har også været sendt i høring til DN. Placeringen af de supplerende 7 GW er endnu ikke besluttet, hvorfor det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at foretage en vurdering af planen for samlet 10 GW. Området, hvori det forventes, at de supplerende 7GW skal placeres, er dog indeholdt i de områder, der er indmeldt i havplanen. Den efterfølgende miljøvurdering af projektet (VVM) kan efter miljøvurderingsloven kan også kun angå et konkret projekt. Da der i denne første fase etableres 3 GW havvind, vil der som følge herefter skulle gennemføres en miljøvurdering af dette konkrete projekt. En miljøvurdering af en efterfølgende udvidelse af energigø-projektet til samlet 10 GW vil dog skulle tage højde for eksisterende og tilladte projekter samt kumulative effekter forud for meddelelse af tilladelse hertil.

For så vidt angår WWF's bekymring om, at lovforslagets § 4 vil erstatte § 25 tilladelsen i miljøvurderingsloven bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at klima-, energi- og forsyningsministeren (delegeret til Energistyrelsen) allerede er

VVM-myndighed for flere projekter på havet, og at tilladelsen i forhold til disse sektorlove (VE-loven, undergrundsloven) også erstatter § 25 tilladelsen i miljøvurderingsloven. At lovforslagets § 4 på samme vis også vil erstatte § 25 i miljøvurderingsloven fører imidlertid ikke til, at kravene til en miljøvurdering efter denne lov ikke skal overholdes. Meddelelse af tilladelse til energigøen vil således ske i overensstemmelse med miljøvurderingsloven.

WWF anfører, at for at Danmark skal leve op til sine forpligtelser i havstrategien om opnåelse af god miljøtilstand og til forpligtelserne i loven om Maritim Fysisk Planlægning, må projekter ikke stå i vejen for disse mål. WWF fremhæver et behov for, at yderligere pres på havet undgås. Hertil er der behov for, at der arbejder aktivt for at minimere presset på de maritime økosystemer og sikres en bedre havnatur. WWF anbefaler, at der tænkes i at undgå eller minimere skadelige påvirkninger, men også i naturinkludativ design i selve konstruktionen og kompenserende initiativer i tilknytning til eller uden for anlægsområdet. Endvidere bør man reducere det samlede kumulative pres, for eksempel ved at reducere eller forbyde udvalgte andre aktiviteter i et område nær konstruktionen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Til WWF's bemærkninger om forpligtelserne i lov om maritim fysisk planlægning bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet følgende: En screening indeholdt i Energistyrelsens analyserapport om Havvindspotentialet i Danmark identificerede egnede arealer til etablering af samlet 12,4 GW havvind. Disse egnede arealer omfattede også et større område i Nordsøen, som klima-, energi- og forsyningsministeren herefter reserverede til havvind i medfør af § 22, stk. 3, i lovbekendtgørelse nr. 125 af 7. februar 2020 om fremme af vedvarende energi (VE-loven). Disse egnede arealer til placeringen af havvind blev også indmeldt som havvindsegnede arealudlæg til Danmarks første havplan, der pt. i høring. Havplanen understøtter regeringens ambitioner på klimaområder ved bl.a. at udlægge havarealer til kommende havvindmølleparker og energigøer. Energigøen og de dertil kobledede 3 GW havvindmøller forventes placeret i et af de ovennævnte screenede områder i Nordsøen. Havplanen understøtter samtidig regeringens ambitioner om at sikre et godt havmiljø ved at udlægge beskyttede områder. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet henviser til forestående høringer vedrørende havplanen, udlægning af nye Natura-2000 områder og udlægning af nye havstrategiområder. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret sig WWF's anbefalinger om, at der tænkes i naturinkludativ design og kompenserende initiativer.

6 Klimamæssige konsekvenser

DN anerkender grundlæggende, at parken vil have en positiv klimaeffekt, men finder det problematisk, at man på side 50 i bemærkningerne bl.a. skriver, at parken ikke vil have "klimamæssige konsekvenser af varig karakter", hvilket ifølge DN ikke

er korrekt. DN finder det problematisk, at engangsudledninger ikke indgår i regnestykket, samt opfordrer til at kompenserende initiativer overvejes. DN opfordrer til, at det sammenfattende skema side 56 afspejler de klimamæssige konsekvenser/påvirkninger. DN henstiller, at det beskrives, hvornår parken klimamæssigt forventes at være "betalt tilbage". DN giver reduktion eller forbud mod udvalgte andre aktiviteter i et område nær konstruktionen som eksempler på kompenserende initiativer.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Lovforslagets bemærkninger omhandlende klimamæssige effekter er formuleret med henblik på at beskrive lovforslagets partielle konsekvenser for opfyldelsen af klimalovens målsætninger om, at Danmark skal have reduceret sin drivhusgasudledning med 70 pct. i 2030, og at Danmark skal være klimaneutral i 2050. Fokus i lovforslagets bemærkninger er derfor lagt på energioernes strukturelle påvirkning af Danmarks energisystem og udledning af drivhusgasser, hvilket, som DN påpeger, giver et reduceret fokus på de engangsudledninger, der må forventes som følge af arbejdet med at konstruere en energio i Nordsøen. Udledningen af drivhusgasser i forbindelse med selve konstruktionen af energioen er usikkert at estimere, idet omfanget af udledninger i Danmark, i henhold til FN-metoden, bl.a. vil afhænge af, hvilke leverandører af materialer, brændsler mv., der anvendes i konstruktionsarbejdet. De faktiske danske udledninger vil blive statistisk opgjort for de år, hvor konstruktionsarbejdet pågår. Danmarks Naturfredningsforening påpeger, at engangsudledningerne i forbindelse med konstruktionsarbejdet ikke fremgår af det sammenfattende skema i lovforslagets bemærkninger. Lovforslagets sammenfattende skema korrigeres således, at det fremgår under klimamæssige konsekvenser, at konstruktionsarbejdet i forbindelse med opførelse af en energio i Nordsøen vil medføre engangsudledning af drivhusgasser, og dette vil angives som en mulig negativ konsekvens.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker hertil, at det fremgår af den udbudsforberedende delaftale af 1. september 2021, at Det vil blive undersøgt, om og hvordan relevante sociale klausuler og bæredygtighedskriterier i overensstemmelse med udbudsreglerne hensigtsmæssigt kan indarbejdes i udbuddet, og hvad konsekvenserne heraf vil være, ved nærmere analyse og ifm. en kommende markedsdialog.

VindØ Konsortiet finder, at lovforslagets beskrivelse af VE-andelen af Danmarks elforbrug i 2030 på baggrund af Klimafremskrivning og -status 2021 (KF21) er konservativ, underdrevne, og kan give et misvisende billede af behovet for energioen.

Wind Denmark opfordrer til, at der i stedet for KF21 tages udgangspunkt i analyseforudsætningerne 2021 (AF21) i bemærkningerne om de klimamæssige konsekvenser af øen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I lovforslagets bemærkninger anvendes Energistyrelsens Klimastatus og -fremskrivning 2021 (KF21) til at beskrive de klimamæssige effekter af lovforslaget. KF21 er, som VindØ konsortiet og WindDenmark påpeger, en "frozen policy-fremskrivning", hvilket vil sige Energistyrelsens centrale skøn for en fremskrivning af energisystemet og Danmarks udledning af drivhusgasser frem mod 2030, såfremt der ikke vedtages yderligere politik. KF21 anvendes som udgangspunkt til vurderingen af de klimamæssige effekter, da dette giver grundlag for en alt-andet-lige-betragtning af energiernes klimaeffekt, hvilket er Energistyrelsens gængse metode til at vurdere et givent tiltags partielle klimaeffekt. Såfremt et lovforslags klimaeffekt blev vurderet på baggrund af en alternativ fremskrivning, som fx AF21, ville den vurderede klimaeffekt være betinget af, at der blev forhåndsdiskonteret fiktive politiske tiltag. Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, vil havvindskapaciteten, som er forudsat opført i tilknytning til energiøen i Nordsøen, medføre en væsentlig forøgelse af Danmarks produktion af klimaneutral elektricitet. Såfremt Danmarks elproduktion i vid udstrækning allerede er baseret på vedvarende energi på tidspunktet for energiernes realisering, vil dette øgede udbud af grøn strøm – isoleret set – have en begrænset direkte klimaeffekt i Danmark. Som det også fremgår af lovforslagets bemærkninger, vil det øgede udbud af grøn strøm imidlertid kunne spille en afgørende rolle i Danmarks grønne omstilling ved at kunne understøtte en øget elektrificering af det danske samfund, herunder indirekte elektrificering via PtX, og derved have en indirekte klimaeffekt i andre sektorer. Omfanget og fordelingen af denne indirekte effekt vil imidlertid afhænge af politiske beslutninger og den øvrige samfundsudvikling.

7 Ejerskab/rollerne mellem staten og private parter

Rambøll finder det uklart, hvem der skal være ansvarlig for udbud og anlæg af øen samt tekniske anlæg, og sådan usikkerhed kan forsinke det forberedende arbejde og den egentlige projektering af energiøen.

Rambøll foreslår, at afklaring om, hvilken statslig enhed, der vil få ansvaret for anlæg af energiøen og efterfølgende varetage statens ejerskab, samt sammenhængen mellem ejerskab til selve energiøen, de anlæg der skal etableres på øen og dermed øens størrelse, behandles i loven.

VindØ Konsortiet opfordrer til, at det i lovforslagets bemærkninger tydeliggøres, at statens risiko vil indgå under konkurrenceudsættelsen og udgøre en faktor, der har betydning for etableringen af energiøen. Dette er efter VindØ konsortiets opfattelse vigtigt at få statens rolle og risiko tydeliggjort i forbindelse med vedtagelsen af den retlige ramme for energiø-projektet.

Ørsted opfordrer til, at lovforslaget beskriver de regulatoriske rammer, under hvilke private aktører kan etablere yderligere areal på energiøen og udføre "innovative og

kommercielle aktiviteter". Særligt findes det uklart, hvem der vil definere arealstørrelsen, betingelserne, herunder især lejesatsen og netadgang, og udpege aktørerne, der vil kunne etablere aktiviteter ud over etablering af havvind og eltransmission, på øen. Det er ligeledes uklart, om private investorer ud over den vindende byder og kommerciel medejer af øen vil kunne etablere yderligere areal på øen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Overordnet fastlægges fordelingen af ansvarlige roller for udbud og anlæg af energien den politiske aftale af 4. februar 2021. Med bemyndigelsesloven og projektets stadie er det ikke været muligt at komme afgrænsning af, hvilken statslig enhed, der vil få ansvaret for anlæg af energiøen og efterfølgende varetage statens ejerskab, nærmere end tilfældet er, hvor lovforslaget bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren på en række punkter, og hvor det beskrives, hvordan delegationsbestemmelsen forventes benyttet til at delegere ministerens beføjelser til Energistyrelsen. Sammenhængen mellem ejerskab til selve energiøen og de anlæg, der skal etableres på øen, og forhold omkring statens risiko, kan samles under betegnelsen "governance", og det behandles ikke i lovforslaget. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at præcisere eller i øvrigt fastlægge regler omkring "governance" i dette lovforslag. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan også henvise til Statens ejerskabspolitik fra 2015, der er tilgængelig på Finansministeriets hjemmeside [her](#).

Derudover er det vurderingen, at det ikke er hensigtsmæssigt for optimal udnyttelse af private innovationskraft i overensstemmelse med den politiske aftale af 4. februar 2021, hvis loven fastlægger yderligere rammer omkring installationer på energiøen og dermed øens størrelse, da det behandles bedst i et kommende udbud frem for i lovforslaget. Det er ikke desto mindre vigtige punkter, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet løbende undersøger. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet henviser i øvrigt til bemærkningerne til emne 3: Energiøens fysiske udformning og til den udbudsforberedende aftale af 1. september 2021.

8 Omkostninger med det forberedende arbejde og gebyrer

Dansk Energi opfordrer til at omkostninger forbundet med forberedende arbejde opgøres forud for tidspunktet for udbud, så dette er en kendt omkostning på tidspunktet for budafgivelse.

Wind Denmark opfordrer til at præcisering i lovforslagets § 9 (nu § 16, red.) af, hvilke dele af myndighedssagsbehandlingen, der skal dækkes af den private udvikler, samt at der angives et loft og en metode til, hvordan timer, der direkte kan henføres til energiøen, opgøres.

Ørsted forstår bemyndigelsen i lovforslagets § 3 (nu § 2, red.) således, at de forventelig betydelige administrative omkostninger forbundet med at forberede og afholde udbuddet, herunder udarbejdelsen af udbudsmateriale og relevant lovgivning, ikke indgår i de gebyrer, der vil skulle afholdes af vindende byder, men i stedet finansieres via myndighedernes driftsbudget. Ørsted beder om bekræftelse af denne forståelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Til Wind Denmark's bemærkninger om rækkevidden af lovforslagets § 16 (tidligere § 9) om gebyrer bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at lovforslagets § 16, nr. 1, vil angå opkrævningen af gebyrer, som er relateret til opgaver, der som udgangspunkt udføres af bygherre. Den foreslåede bestemmelse er medtaget med henblik på at sikre mulighed for den nødvendige fremdrift – uden at en privat aktørs opgaver og omkostninger pålægges myndigheden. Lovforslagets § 16, nr. 2, vil angå opkrævningen af gebyrer for myndighedsbehandling af ansøgninger. Opkrævningen af gebyrer for myndighedsbehandlingen efter lovforslagets § 16, nr. 2, vil alene foretages på det projektstadium, hvor udbudsvinderens indsender ansøgninger eller anmodning om hjælp til ansøgningsprocessen. Bestemmelsen svarer dermed til gældende regler i VE-loven § 58, hvorefter Energistyrelsen ved statslige udbud af havvind opkræver gebyrer for behandlingen af koncessionsvinderens ansøgninger om forundersøgelsestilladelse (§ 22), etableringstilladelse (§ 25) og el-produktionstilladelse (§ 29).

Det kan oplyses, at timetaksten også forventes fastsat på samme vis som for havvindmølleområdet, sådan at timetakten fastsættes på grundlag af gennemsnitlige lønudgifter tillagt en forholdsmæssig andel af Energistyrelsens generelle fællesomkostninger, relevante henførbare, indirekte omkostninger og direkte øvrige driftsomkostninger, der er forbundet med myndighedsbehandlingen i det pågældende regnskabsår. Det kan oplyses, at timetaksten udgør 600 kr. (2021-niveau).

For så vidt angår Ørsted bemærkning om, at de forventelig betydelige administrative omkostninger forbundet med at forberede og afholde udbuddet, herunder udarbejdelsen af udbudsmateriale og relevant lovgivning, ikke indgår i de gebyrer, kan Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet bekræfte dette. Dette er præciseres herefter i lovforslagets bemærkninger til § 16, nr. 1.

Endelig bemærkes det, at der opkræves gebyrer for behandling af ansøgninger vedrørende tilladelse til etablering af havvind ved statslige udbud. Når behandling af ansøgning om anlægstilladelse omfattes af gebyrer, er det med til at sikre ligebehandling i rammevilkårene på området.

9 Verdensmål

DN og WWF undres over, at verdensmål 14 ikke er omtalt i afsnittet om vurdering af konsekvenser for opfyldelse af FN's verdensmål.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Bemærkningen er taget ad notam, og der er indarbejdet en vurdering af lovforslagets konsekvenser for også verdensmål nr. 14 om livet i havet. Flere af delmålene er ikke relevante, da de angår 2020, men det foreslås, at fremhæve delmål 14.c., der udstikker, hvordan beskyttelse og bæredygtigt brug af havene og deres ressourcer skal øges ved at implementere den internationale lovgivning, som afspejlet i Havretskonventionen. Miljøpåvirkninger fra konstruktion af en inddæmning i Nordsøen er ikke velkendte, men som beskrevet i lovforslagets afsnit 9 om miljø- og naturmæssige konsekvenser kan dets gennemførelse have såvel positive som negative miljø- og naturmæssige konsekvenser. Derfor forklares det, hvordan de potentielle miljøpåvirkninger vil blive kortlagt i forbindelse med miljøvurdering af planen for energiøen (SMV) og miljøkonsekvensvurdering (VVM) for det konkrete projekt, idet miljøvurderingerne bl.a. har til formål at minimere miljøpåvirkningerne gennem planlægning, Planlægningen sker også i regi af havplanen og dermed i koordination med andre myndigheder, som også benytter havet. Det forventes samlet set, at lovforslaget vil påvirke verdensmålene i overvejende positiv retning.